

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญ ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน และภาษายังเป็นสื่อกลางให้มนุษย์ ได้เรียนรู้สรรพวิทยาการทั้งปวง จากสิ่งที่อยู่รอบตัวได้เป็นอย่างดี จะเห็นได้ว่าชาติที่เป็นอารยชน ย่อมมีภาษาและอักษรเป็นของตนเองปรากฏเด่นชัด ดังที่ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2523: 2-3) กล่าวเอาไว้ว่า "ชาติต้องมีภาษาเป็นของตนเอง จะใช้ภาษาของคนอื่นในการติดต่อราชการและกิจการใหญ่ๆ ของชาติได้อย่างไร การขาดภาษา เป็นการขาดเอกลักษณ์ที่สำคัญยิ่ง" และ ทิพย์สุดา นัยทรัพย์ (2535 : 1) กล่าวว่า "ภาษาเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งมนุษย์ใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อความคิด ความต้องการและอารมณ์ต่างๆ ภาษามีอยู่ทุกแห่งหนในสังคมมนุษย์ ซึ่งมีการติดต่อสื่อสารกันอยู่ตลอดชีวิต มนุษย์รับและถ่ายทอดวิทยาการต่างๆ จากบรรพบุรุษได้ก็ด้วยภาษา"

ภาษาไทยนอกจากจะเป็นภาษาที่ใช้สื่อสาร ในหมู่คนไทยด้วยกันแล้วยังถือเป็นเอกลักษณ์ประการหนึ่ง ที่แสดงถึงความเป็นไทย ตลอดจนถึงภูมิปัญญาและอัจฉริยภาพของชนชาติไทยได้เป็นอย่างดีดังที่ จ्ञานรงค์ ทองประเสริฐ (2529: คำนำ) กล่าวแสดงความคิดเห็นว่า "ภาษาไทยเท่านั้นที่นับว่าแสดงเอกลักษณ์แห่งความเป็นคนไทยได้อย่างแท้จริง จึงควรที่ประชาชนชาวไทยจะได้สนใจภาษาไทยให้มาก ทั้งนี้เพราะภาษาไทย เป็นมรดกล้ำค่า ที่บรรพบุรุษของเราได้สั่งสมเอาไว้ เราจึงควรช่วยอนุรักษ์ จึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีความกตัญญู กตเวทิตาธรรมต่อบรรพบุรุษของเราอย่างแท้จริง" และ กาญจนา นาคสกุล (2534: 14) กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไทยว่า "อยากให้เข้าใจว่าภาษาไทยนั้น ไม่ใช่วิชาที่จะเรียนเป็นวิชาการอย่างเดียว แต่ภาษาไทยเป็นเครื่องมือ

ในการเรียนรู้ เพื่อใช้สำหรับวิชาการทุกแขนง" ชวน หลีกภัย (2538: 23) กล่าวแสดงความคิดเห็นด้วยความภาคภูมิใจว่า "โดยส่วนตัว เป็นคนที่ภาคภูมิใจที่ประเทศชาติของเรา มีภาษาเป็นของตนเอง ที่ภูมิใจมิใช่ความเป็นชาตินิยม หากแต่คิดว่าภาษาไทยนี้เป็นสิ่งที่คู่กับแผ่นดินไทย คู่กับความป็นชาติไทยของเรา" และ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรย์ (2538:3-4) กล่าวว่า "ภาษาไทยมีความสำคัญ เพราะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ระหว่างคนทั้งชาติ ทำให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เกิดความรู้สึกเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน"

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าภาษาไทยเป็นมรดกล้ำค่าของชนชาติไทยที่ตกทอดกันมาหลายชั่วอายุคน เป็นเอกลักษณ์อันสำคัญยิ่ง ที่ใช้แสดงความเป็นคนไทย โดยเฉพาะตัวหนังสือไทย เป็นตัวหนังสือที่รองรับศิลปวัฒนธรรมไทยได้อย่างเหมาะสมสวยงาม สร้างความรู้สึกเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในชาติ ดังที่ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2539: 51-59) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการจรจรโลง ภาษาไทยเอาไว้อย่างคล่องจองกันว่า "รู้รักหลักภาษา พัฒนาทักษะทั้งสี่ วรรณคดี ฟังสนใจ ฝึกนิสัยรักการอ่าน งานเขียนเพียรฝึกฝน สื่อมวลชนฟังสั่งวร แต่งกาพย์ กลอนเพลินใจ แกะไขสิ่งบกพร่อง สอดคล้องวัฒนธรรมไทย"

ด้วยเหตุที่ภาษาไทยมีความสำคัญยิ่งดังที่ยกมากล่าวข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการ จึงกำหนดให้วิชานี้เป็นวิชาบังคับของหลักสูตร ที่นักเรียนทุกคนต้องศึกษาตั้งแต่เริ่มเรียนในระดับประถมศึกษา ไปจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังที่หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ได้กำหนดจุดประสงค์วิชาภาษาไทยเอาไว้ดังนี้

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักภาษา
2. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับวัย
3. เพื่อให้สามารถฟังและอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ
4. เพื่อให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน และมีรสนิยมในการเลือกอ่านหนังสือ
5. เพื่อให้เห็นความสำคัญของภาษาไทยในฐานะ เป็นเครื่องมือสื่อสารของคนในชาติ และเป็นปัจจัยในการสร้างเสริมเอกภาพของชาติ
6. เพื่อให้เห็นคุณค่าของวรรณคดีและงานประพันธ์ที่ใช้ภาษาอย่างมี

รสนิยมในฐานะที่เป็นวัฒนธรรมของชาติ

7. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้เพิ่มเติม จากจุดประสงค์วิชาภาษาไทยดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การเรียนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนจะต้องเรียนรู้และฝึกฝนทักษะที่สำคัญทั้ง 4 ทักษะ ให้สอดคล้องกลมกลืนกัน อันได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่านและทักษะการเขียน

ในปัจจุบันนี้เป็นยุคของ "ข้อมูลข่าวสาร" การอ่านจึงมีความจำเป็นมากในชีวิตประจำวันของทุกคน สำหรับใช้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และเพื่อพัฒนาตนเองให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก ยิ่งปัจจุบันถือได้ว่าเป็นช่วงแห่งความเจริญก้าวหน้า ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแล้ว การอ่านก็ยิ่งมีความสำคัญและจำเป็นมากขึ้นเป็นลำดับ เนื่องจากวิทยาการแขนงต่าง ๆ ได้เผยแพร่ ในรูปของสิ่งตีพิมพ์มากมาย ดังเช่น สนิท ตั้งทวี (2529: 278) กล่าวว่า "การรู้จักการอ่านหนังสือ มีส่วนช่วยสร้างความสำเร็จในการดำเนินชีวิตของบุคคลได้มาก ผู้มีความสามารถพิเศษในการอ่าน มักจะได้รับความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว และมีความรุ่งเรืองกว่าผู้ที่ไม่ค่อยมีนิสัยรักการอ่าน" ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ธงไชย พรหมปก (2539:9) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า "การอ่านช่วยให้เรามีความสำเร็จในงานต่าง ๆ เช่น ในการศึกษาเราต้องใช้เวลาเพื่อการอ่านร้อยละ 85 ด้วยเหตุนี้ หากมีทักษะการอ่านที่ดีจะทำให้มีผลการเรียนดีตามไปด้วย" และ เรณู ผลสวัสดิ์ (2529: 7) ได้แสดงทัศนะถึงความสำคัญของการอ่านต่อการประกอบอาชีพว่า "การประกอบอาชีพนั้น การอ่านยังมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล ทั้งในด้านของการเพิ่มพูนความรู้ในวิชาชีพ การหาความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ อันจะนำมาปรับปรุง การประกอบอาชีพให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น"

จะเห็นได้ว่า การอ่านมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน เพราะนอกจากจะอ่าน เพื่อแสวงหาความรู้ เพื่อเพิ่มพูนสติปัญญาของตนเอง เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน การอ่านยังให้ความรู้ความคิดในการประกอบอาชีพ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสังคมได้เป็นอย่างดี

การเขียนก็เป็นอีกทักษะหนึ่ง ที่มีความสำคัญต่อชีวิตคนเราโดยตรง เพราะการเขียนเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด ประสบการณ์ ความคิดเห็น ข้อเท็จจริงของผู้เขียนออกมาให้ผู้อื่นทราบ และที่สำคัญ การเขียนยังสามารถใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้อีกด้วย ดังที่ วรรณิ โสสมประยูร (2537: 140-141) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนว่า "เป็นเครื่องมือพัฒนาสติปัญญาของบุคคล เนื่องจากการเรียนรู้เกือบทุกอย่าง ต้องอาศัยการเขียนสำหรับบันทึกสิ่งที่ได้ฟังหรือได้อ่าน" ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรย์ (2538: 172) ที่กล่าวว่า "ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมีโอกาสดังที่จะต้องเขียน บางครั้งเป็นการเขียนในชั้นเรียน ซึ่งได้แก่ เรียงความ บันทึกประจำวัน บันทึกเหตุการณ์ การเขียนรายงาน การเขียนบทความและเขียนแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เป็นต้น"

การอ่านและการเขียน เป็นทักษะที่สำคัญยิ่งในการศึกษาเล่าเรียน และเป็นทักษะที่จะต้องฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ ดังที่ได้บรรจุไว้ในหลักสูตรวิชาภาษาไทย (ท 305 ท 306) ซึ่งเป็นวิชาบังคับในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้น ได้กำหนดคำอธิบายรายวิชาไว้ดังนี้

ฝึกการฟัง พูด อ่านและเขียน โดยฟังข้อความและเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว พูดอธิบาย พูดในที่ประชุม พูดในโอกาสต่าง ๆ พูดอภิปราย อ่านออกเสียง ทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรอง อ่านวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ ท่องจำบทประพันธ์ที่ชอบ เขียนรายงาน เล่าเรื่อง เรียงความ ย่อความ จดหมายติดต่อกิจธุระ จดหมายเปิดผนึกผ่านสื่อมวลชน โทรเลข ประกาศ คำเชิญชวน ถอดความจากคำประพันธ์ แต่งบทประพันธ์ และศึกษาหลักภาษาเกี่ยวกับคำและกลุ่มคำ แบบสร้างของคำ ประโยคที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น การสังเกตลักษณะของคำที่เป็นคำไทย เดิมกับคำที่มาจากภาษาอื่น ราชศัพท์ การสะกดคำให้ถูกต้อง เพื่อให้สามารถอ่านและฟังอย่างมีวิจารณญาณ แสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ วิเคราะห์ วินิจฉัย เรื่องที่อ่านที่ฟังได้อย่างมีเหตุผล พูดและเขียนได้ชัดเจนถูกต้อง เหมาะสมตรงตามจุดประสงค์

สามารถแสดงออกเชิงสร้างสรรค์ ทั้งการพูดและการเขียน
ติดตามอ่านและฟังสิ่งที่ เป็นประโยชน์อยู่ตลอดเวลา และมี
มารยาทในการใช้ภาษา

จากคำอธิบายรายวิชาภาษาไทย ข้างต้นจะเห็นได้ว่านักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาปีที่ 3 จะต้องฝึกฝนอ่าน และเขียนข้อความรูปแบบต่าง ๆ จึงมี
นักวิชาการได้ให้ความหมายของ "ข้อความ" ไว้ดังนี้คือ เพียร ละลอกแก้ว
(2534 : 130) กล่าวว่าข้อความหมายถึง "การนำประโยคมาก ๆ ประโยค
มาเรียงลำดับก่อนหลัง ให้ถูกต้องตามตำแหน่งและหน้าที่ของแต่ละประโยค
ประโยคเหล่านั้นจะมีความสัมพันธ์กันตลอด และกล่าวพาดพิงถึงเรื่องเดียวกัน"
ปิ่น ภู่วรรณ และคณะ (2535: 72) ได้ให้ความหมายข้อความใน
หนังสืออรรถาภิธานไว้ว่า "ข้อความ 1 (น) ข้อความที่คัดลอกมา การตัดตอน
ข้อความที่ตัดตอนมา การยกคำพูดมา, ข้อความ 2 (น) ข้อความสำคัญ ใจความ
สำคัญ เนื้อความสาระ, ข้อความ 3 (น) หัวข้อ ประเด็นคำถาม เรื่อง ผู้ตติ
กรณี ปัญหา"

จะเห็นได้ว่าข้อความ นอกจากจะมีหลายรูปแบบแล้ว เมื่อเรียนใน
ระดับที่สูงขึ้น การอ่านข้อความในแบบต่าง ๆ ก็ยิ่งจะพบมากขึ้น ดังนั้น ในการ
อ่านข้อความแต่ละครั้ง การตีความ การทำความเข้าใจความหมายของข้อความ
ที่อ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญยิ่ง เพราะจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจ สิ่ง
ที่อ่านได้มากยิ่งขึ้น สามารถเข้าใจความคิด ตลอดจนจุดมุ่งหมายของผู้เขียนได้
เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการอ่านข้อความแบบบรรยาย การอ่านข้อความแบบ
เชิงชวน และการอ่านข้อความแบบแสดงความคิดเห็น ถือได้ว่าเป็นการอ่าน
ขั้นพื้นฐานที่นักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการฝึกฝน ซึ่งในเบื้องต้นนั้นนักเรียนจะ
ต้องศึกษาโครงสร้าง และประเภทของข้อเขียนให้เข้าใจเสียก่อน ซึ่งแนวคิด
ในเรื่องโครงสร้างของข้อเขียนหรือประเภทข้อความ ได้เข้ามามีบทบาทใน
การอ่านมากขึ้น ทั้งนี้เพราะโครงสร้างเหล่านี้เป็นรูปแบบที่ผู้เขียนใช้เรียบเรียง
เรื่องราว ที่ต้องการสื่อความหมายต่อผู้อ่าน ผู้อ่านจึงควรที่จะสนใจศึกษา
เกี่ยวกับโครงสร้างข้อเขียนประเภทต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการติดตามเรื่องที่
ตนกำลังอ่านอยู่ และเพื่อช่วยในการเข้าใจเรื่องด้วย

ส่วนการเขียนข้อความนั้น ผู้เขียนจะต้องเขียนให้มีใจความสำคัญเพียงใจความเดียว (One main idea) ในหนึ่งข้อความเพื่อให้เกิดความมีเอกภาพของอนุเฉท (Unity of paragraph) เพราะเป็นสิ่งสำคัญในการสื่อความคิด ดังนั้นในการอ่านหรือการเขียนข้อความ ทั้งผู้อ่านและผู้เขียน จึงต้องอาศัยความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ดังได้กล่าวมาแล้วเข้าช่วย จึงจะทำให้การส่งสารด้วยการเขียนข้อความและรับสารด้วยการอ่านข้อความเข้าใจได้ตรงกันทั้งสองฝ่าย โดยเฉพาะการเขียนข้อความแบบบรรยาย (Descriptive text structure) ซึ่งเป็นการเขียนเพื่อบอกรายละเอียด หรือชี้แจงเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ อาจจะเป็นการเล่าเหตุการณ์ ซึ่งมีการดำเนินเรื่องอย่างต่อเนื่องกัน ผู้เขียนจะต้องมีความรู้ทางภาษา มีศิลปะในการเรียบเรียงถ้อยคำ สามารถทำให้อ่านเข้าใจได้ง่าย ๆ เช่น การเล่านิทาน นิยาย ประวัติบุคคลสำคัญ ตำนาน รายงาน จดหมาย ฯลฯ ในขณะที่การเขียนแบบเชิญชวน (Persuasive text structure) เป็นการเขียนโดยใช้ภาษาโน้มน้าวให้อ่านคล้อยตามหรือปฏิบัติตาม เช่น การโฆษณาขายสินค้า การประกาศรับสมัครพนักงาน การชักชวนให้ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแข่งขัน หรือการประกวดต่าง ๆ ฯลฯ และการเขียนข้อความแบบแสดงความคิดเห็น (Expressive text structure) เป็นการเขียนเพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือต่อเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง เช่น การแสดงความคิดเห็นต่อการบริหารบ้านเมืองของคณะรัฐมนตรี การแสดงความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการขึ้นค่าเล่าเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ ฯลฯ จะเห็นได้ว่า รูปแบบหรือลีลาในการเขียนข้อความทั้ง 3 แบบ เพื่อส่งสารไปยังผู้อ่านจะแตกต่างกันไป

การเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ล้วนแต่ต้องใช้การอ่านเป็นสื่อทั้งสิ้น การที่ผู้อ่านจะเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่าน สามารถอ่านได้เร็วและจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ ผู้อ่านจำเป็นต้องมีความสามารถในการอ่าน ซึ่งในประเด็นนี้หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2524: 3) ได้กล่าวถึงความสามารถในการอ่านว่า "คือ ความสามารถเข้าใจเนื้อความที่อยู่ในบทอ่าน ความสามารถในการมีปฏิกริยาร่วมกับสิ่งที่อ่าน รวมทั้งความสามารถในการคัดเลือก รวบรวมความคิดและข้อเท็จจริง สามารถให้ข้อ

สรุปและตัดสินใจได้ ทักษะเหล่านี้ไม่ใช่ที่จะจำเป็นสำหรับภาษาใดภาษาหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทางความคิด" ในขณะที่ ลารี เอ แฮริส และ คาร์ล บี สมิธ (Larry A. Harris and Carl B. Smith, 1986: 55) ได้กล่าวถึงความสามารถในการอ่านว่า คือ "ความสามารถในการสื่อสาร แลกเปลี่ยนความคิดระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน โดยผู้เขียนจะแสดงความคิดของตนผ่านตัวอักษร ผู้อ่านจะต้องตีความหมายจากตัวอักษรเหล่านั้น และการที่ผู้อ่านจะสามารถตีความถูกต้องนั้นก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม และความรู้ทางภาษาของผู้อ่าน" และ บี เจ มัวร์ (B.J.Moore, 1984: 3 - 7) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความสามารถในการอ่านว่า "เป็นความสามารถในการอ่านและเข้าใจ ความหมายของคำศัพท์ต่าง ๆ ในข้อความที่อ่านโดยเชื่อมโยงเข้ากับประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน ทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถจับใจความของเรื่องที่อ่านได้ ความเข้าใจในการอ่านเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะถ้าปราศจากความเข้าใจแล้วก็ไม่อาจกล่าวได้ว่า ผู้อ่านมีความสามารถในการอ่าน แม้ว่าผู้อ่านจะสามารถอ่าน คำทุก ๆ คำได้ก็ตาม"

การเขียน เป็นทักษะการส่งสาร ที่สามารถถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกร และความเข้าใจของผู้เขียนไปยังผู้อ่าน โดยใช้ตัวอักษรเป็นสื่อ ฉะนั้นแม้ว่าผู้อ่าน จะไม่ได้อยู่ในสถานการณ์เดียวกันกับผู้เขียน อยู่ห่างไกลกัน หรืออาจจะไม่ได้อยู่ ร่วมสมัยกัน แต่ก็สามารถเข้าใจความหมายจากข้อเขียนต่าง ๆ นั้นได้ โดยอาศัยความสามารถในการสื่อความหมายทางสำนวนภาษาอย่างชัดเจนนั่นเอง เพราะฉะนั้นความสามารถในการเขียน จึงเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัว ผู้เขียน นักวิชาการทั้งหลายเห็นความสำคัญ จึงได้ศึกษาค้นคว้าและได้ให้ความหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้คล้ายคลึงกันกล่าวคือ สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532: 108) ได้กล่าวถึงความสามารถในการเขียนว่า "เป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับความคิด เพราะผู้เขียนจะต้องคิดว่าจะเขียนอะไร เพื่อใคร และมีจุดมุ่งหมายอะไร แล้วรวบรวมข้อมูล เลือกสรรและจัดลำดับความคิด เพื่อเรียบเรียงออกมาเป็นตัวอักษร โดยใช้ความรู้ความสามารถ ในการใช้ภาษาในด้านการเขียน เช่น การสะกดคำ เครื่องหมายวรรคตอน กฎเกณฑ์ทาง ไวยากรณ์ ตลอดจนจนวากยสัมพันธ์ให้ได้มาซึ่งงานเขียน ที่ผู้เขียนต้องการสื่อสาร

ทางความคิดกับผู้อ่าน" โรเบิร์ต ลาโด (Robert Lado, 1964: 35) กล่าวถึงความสามารถในการเขียนว่า "เป็นความสามารถในการสื่อความหมาย ด้วยตัวอักษรของภาษาที่เข้าใจกัน ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน ผู้เขียนจะต้องใช้ตัวอักษรอย่างมีความหมาย เรียบเรียงถ้อยคำและข้อความได้อย่างถูกต้องตามโครงสร้าง และไวยากรณ์ของภาษานั้น ๆ" นอกจากนี้ แอนน์ โรมส์ (Ann Raimes, 1985: 229) ได้กล่าวถึงความสามารถในการเขียนว่า "เป็นกระบวนการทางความคิด โดยที่ผู้เขียนจะต้องมีจุดมุ่งหมายแน่นอนว่า การเขียนนั้นมีจุดประสงค์อะไร ผู้อ่านเป็นใคร เพื่อที่จะได้รวบรวมข้อมูลมาใช้ในการเขียน และนำมาถ่ายทอดเป็นสัญลักษณ์ทางภาษา โดยจัดลำดับและเรียบเรียง จนเป็นงานเขียนที่เหมาะสม ดังที่ได้ตั้งวัตถุประสงค์ในการสื่อความหมายไว้อย่างเป็นขั้นตอน" และ โรนัลด์ วี ไวท์ (Ronald V. White, 1980: 16) ได้กล่าวถึงความสามารถในการเขียนว่า คือ "ความสามารถในการสร้างและเรียบเรียงลำดับประโยคให้เชื่อมโยงกันอย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และสมเหตุผล เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของผู้เขียน ตลอดจนเหมาะกับผู้อ่าน เพื่อให้สื่อสารในสิ่งที่ต้องการได้"

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าความสามารถในการอ่านภาษาไทย และความสามารถในการเขียนภาษาไทยล้วนแต่มีความสำคัญต่อนักเรียน ดังที่ สตีเฟน ดี แครชเชน (Stephen D. Krashen, 1984: 20) ได้กล่าวว่า "ความสามารถในการเขียนของผู้เรียนนั้น มีผลมาจากกว่าอ่านมากของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นการอ่านความรู้ที่เขาสนใจ หรืออ่านเรื่องต่าง ๆ เพื่อความเพลิดเพลิน" และ โจน คาร์สัน ไอสเตอร์โฮลด์ และคณะ (Joan Carson Eisterhold et al., 1990: 248) กล่าวไว้ว่า "การให้ข้อมูลทางภาษาด้านการอ่านจะมีผลต่อการพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ทั้งด้านการอ่านและการเขียนเช่นเดียวกับการให้ข้อมูลทางภาษาด้านการเขียน จะมีผลต่อการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนทั้งด้านการอ่านและการเขียน"

ความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านกับการเขียนดังกล่าว มีส่วนช่วยเสริมซึ่งกันและกันตลอด ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ดังนั้นจึงควรมีการฝึกฝนทักษะทั้งด้านการอ่านและการเขียนเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียน จนกระทั่งทำให้ผู้เรียน

ได้นำความรู้ ที่ได้จากการอ่านและการเขียน มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ในเวลาต่อไป

จากที่กล่าวมาตั้งแต่ต้น จะเห็นได้ว่าความสามารถในการอ่านและการเขียนข้อความภาษาไทยน่าจะมีความสัมพันธ์กัน ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทย จึงมีความสนใจที่จะทำวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านและการเขียนข้อความภาษาไทยที่มีรูปแบบการเขียนแบบบรรยาย แบบเชิงชวน และแบบแสดงความคิดเห็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ผลที่ได้จากการวิจัย อาจจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนข้อความภาษาไทย ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิชาภาษาไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านข้อความภาษาไทยที่มีรูปแบบการเขียนแบบบรรยาย และความสามารถในการเขียนข้อความภาษาไทยที่มีรูปแบบการเขียนแบบบรรยาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านข้อความภาษาไทยที่มีรูปแบบการเขียนแบบเชิงชวน และความสามารถในการเขียนข้อความภาษาไทยที่มีรูปแบบการเขียนแบบเชิงชวน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านข้อความภาษาไทยที่มีรูปแบบการเขียนแบบแสดงความคิดเห็น และความสามารถในการเขียนข้อความภาษาไทยที่มีรูปแบบการเขียนแบบแสดงความคิดเห็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร

4. เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านข้อความภาษาไทยที่มีรูปแบบการเขียนแบบบรรยาย แบบเชิงชวน และแบบแสดงความคิดเห็น กับความสามารถในการเขียนข้อความ ภาษาไทยที่มีรูปแบบการเขียน ทั้ง 3 แบบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานในการวิจัย

ลัดดา เจริญศิลป์พานิช (2536: 103) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทยและภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 5 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาไทย มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเขียนภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

อรุณ ฉัตรคอน (2537 : 85 - 86) ได้ทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านและการเขียนเนื้อเรื่องภาษาอังกฤษแบบบรรยายและแบบโน้มน้าว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านเนื้อเรื่องภาษาอังกฤษแบบโน้มน้าว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการเขียนเนื้อเรื่องภาษาอังกฤษแบบโน้มน้าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษแบบโน้มน้าว คือ การอ่านและเขียนภาษาไทยแบบเชิงชวน

แพทริเซีย คาร์เรล และอุลลา คอนเนอร์ (Patricia Carell and Ulla Connor, 1991: 314-324) ได้ทำวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่าน และการเขียนเนื้อเรื่องแบบบรรยาย และแบบโน้มน้าว ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่าน และการเขียนเนื้อเรื่องแบบบรรยายและแบบโน้มน้าวมีความสัมพันธ์กัน และถ้านักเรียนมีความสามารถในการอ่านเนื้อเรื่องแบบใดก็จะมีความสามารถในการเขียนเนื้อเรื่องแบบนั้นด้วย

จากงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า

1. ความสามารถในการอ่านข้อความภาษาไทยที่มีรูปแบบการเขียนแบบบรรยายและความสามารถในการเขียนข้อความภาษาไทยที่มีรูปแบบการเขียน

แบบบรรยาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05

2. ความสามารถในการอ่านข้อความภาษาไทยที่มีรูปแบบการเขียนแบบเชิงชวนและความสามารถในการเขียนข้อความภาษาไทยที่มีรูปแบบการเขียนแบบเชิงชวน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05

3. ความสามารถในการอ่านข้อความภาษาไทยที่มีรูปแบบการเขียนแบบแสดงความคิดเห็นและความสามารถในการเขียนข้อความภาษาไทยที่มีรูปแบบการเขียนแบบแสดงความคิดเห็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05

4. ความสามารถในการอ่านข้อความภาษาไทยที่มีรูปแบบการเขียนแบบบรรยาย แบบเชิงชวนและแบบแสดงความคิดเห็นกับความสามารถในการเขียนข้อความภาษาไทยที่มีรูปแบบการเขียนทั้ง 3 แบบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กันที่ระดับ 0.05

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

2. ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 ความสามารถในการอ่านข้อความภาษาไทยที่มีรูปแบบการเขียนแบบบรรยาย แบบเชิงชวน และแบบแสดงความคิดเห็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.2 ความสามารถในการเขียนข้อความภาษาไทยที่มีรูปแบบการเขียนแบบบรรยาย แบบเชิงชวน และแบบแสดงความคิดเห็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำจำกัดความในการวิจัย

ความสามารถในการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการสื่อสารระหว่างผู้อ่านกับผู้เขียน โดยที่ผู้อ่านจะต้องตีความหมายจากข้อเขียนภาษาไทยที่ผู้เขียนส่งสารออกมาทางตัวอักษร ด้วยการใช้ความรู้ทางภาษา ประสบการณ์เดิม ตลอดจนความคุ้นเคยและทัศนคติของผู้อ่านมาเป็นส่วนประกอบเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันทั้งสองฝ่าย ความสามารถในการอ่านนี้มี 3 แบบ คือ แบบบรรยาย แบบเชิงพรรณนา และแบบแสดงความคิดเห็น ซึ่งในการวิจัยนี้วัดได้เป็นคะแนน 2 ส่วน คือ คะแนนการจำได้ในสิ่งที่อ่านจากแบบบันทึกสิ่งที่อ่าน โดยผู้วิจัยใช้แนวคิดของแพทริเซีย คาร์เรล และอุลลา คอนเนอร์ (Patricia Carell and Ulla Connor, 1991: 314-324) และคะแนนความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวที่อ่าน จากแบบสอบแบบเลือกตอบตอนท้ายบทอ่าน

ความสามารถในการเขียน หมายถึง กระบวนการที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันระหว่างความสามารถในการสื่อความรู้สึกนึกคิดจากผู้เขียน ถ่ายทอดผ่านตัวหนังสือ โดยอาศัยความรู้ทางภาษา ตลอดจนลีลาการเขียนและกลวิธีการเขียน แล้วเรียบเรียงความคิดออกมาได้ถูกต้องตามหลักภาษาอย่างสมเหตุสมผล สื่อความให้ผู้อ่านเข้าใจได้ตรงกัน ความสามารถในการเขียนข้อความภาษาไทยนี้วัดได้เป็นคะแนนจากแบบสอบวัดความสามารถในการเขียนข้อความแบบบรรยาย ข้อความแบบเชิงพรรณนา และข้อความแบบแสดงความคิดเห็น และใช้เกณฑ์ในการตรวจแบบสอบของ เจ บี ฮีตัน (J.B. Heaton, 1979 : 134 - 135)

ข้อความภาษาไทยที่มีรูปแบบการเขียนแบบบรรยาย คือ การเรียบเรียงข้อความภาษาไทยที่มีรูปแบบโดยมุ่งเสนอรายละเอียด หรือชี้แจงเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ตามลำดับเหตุการณ์ โดยจะมุ่งเน้นที่ความชัดเจน ตรงไปตรงมา รวบรวมไม่เป็นเยื่อ กล่าวถึงเฉพาะสาระสำคัญและอาจจะมีตัวอย่างประกอบตามความจำเป็น

ข้อความภาษาไทยที่มีรูปแบบการเขียนแบบเชิงพรรณนา คือ การเรียบเรียงข้อความภาษาไทยที่มีรูปแบบเพื่อพยายามชักจูงผู้อ่านโดยการหาเหตุผลหว่านล้อม เพื่อให้ผู้อ่านคล้อยตาม หรือให้ผู้อ่านทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามที่ผู้เขียนเสนอ

ข้อความภาษาไทยที่มีรูปแบบการเขียนแบบแสดงความคิดเห็น คือ การเรียบเรียงข้อความภาษาไทยที่มีรูปแบบ โดยมีการเสนอแนวความคิด หรือความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจในความคิดของตน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ในการที่จะนำไปปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในด้านการอ่านและการเขียนข้อความภาษาไทย
2. เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนสามารถนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ในการส่งเสริมความสามารถในการอ่านและความสามารถในการเขียนข้อความภาษาไทย
3. เป็นแนวทางในการวิจัยด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยต่อไป

